

Correctievoorschrift VWO

2023

tijdvak 1

Nederlands

Het correctievoorschrift bestaat uit:

- 1 Regels voor de beoordeling
- 2 Algemene regels
- 3 Vakspecifieke regels
- 4 Beoordelingsmodel
- 5 Aanleveren scores
- 6 Bronvermeldingen

1 Regels voor de beoordeling

Het werk van de kandidaten wordt beoordeeld met inachtneming van de artikelen 3.21, 3.24 en 3.25 van het Uitvoeringsbesluit WVO 2020.

Voorts heeft het College voor Toetsen en Examens op grond van artikel 2 lid 2d van de Wet College voor toetsen en examens de Regeling beoordelingsnormen en bijbehorende scores centraal examen vastgesteld.

Voor de beoordeling zijn de volgende aspecten van de artikelen 3.21 t/m 3.25 van het Uitvoeringsbesluit WVO 2020 van belang:

- 1 De directeur doet het gemaakte werk met een exemplaar van de opgaven, de beoordelingsnormen en het proces-verbaal van het examen toekomen aan de examinerator. Deze kijkt het werk na en zendt het met zijn beoordeling aan de directeur. De examinerator past de beoordelingsnormen en de regels voor het toekennen van scorepunten toe die zijn gegeven door het College voor Toetsen en Examens.
- 2 De directeur doet de van de examinerator ontvangen stukken met een exemplaar van de opgaven, de beoordelingsnormen, het proces-verbaal en de regels voor het bepalen van de score onverwijld aan de directeur van de school van de gecommiteerde toekomen. Deze stelt het ter hand aan de gecommiteerde.

- 3 De gecommiteerde beoordeelt het werk zo spoedig mogelijk en past de beoordelingsnormen en de regels voor het bepalen van de score toe die zijn gegeven door het College voor Toetsen en Examens.
De gecommiteerde voegt bij het gecorrigeerde werk een verklaring betreffende de verrichte correctie. Deze verklaring wordt mede ondertekend door het bevoegd gezag van de gecommiteerde.
- 4 De examiner en de gecommiteerde stellen in onderling overleg het behaalde aantal scorepunten voor het centraal examen vast.
- 5 Indien de examiner en de gecommiteerde daarbij niet tot overeenstemming komen, wordt het geschil voorgelegd aan het bevoegd gezag van de gecommiteerde. Dit bevoegd gezag kan hierover in overleg treden met het bevoegd gezag van de examiner. Indien het geschil niet kan worden beslecht, wordt hiervan melding gemaakt aan de inspectie. De inspectie kan een derde onafhankelijke corrector aanwijzen. De beoordeling van deze derde corrector komt in de plaats van de eerdere beoordelingen.

2 Algemene regels

Voor de beoordeling van het examenwerk zijn de volgende bepalingen uit de regeling van het College voor Toetsen en Examens van toepassing:

- 1 De examiner vermeldt op een lijst de namen en/of nummers van de kandidaten, het aan iedere kandidaat voor iedere vraag toegekende aantal scorepunten en het totaal aantal scorepunten van iedere kandidaat.
- 2 Voor het antwoord op een vraag worden door de examiner en door de gecommiteerde scorepunten toegekend, in overeenstemming met correctievoorschrift. Scorepunten zijn de getallen 0, 1, 2, ..., n, waarbij n het maximaal te behalen aantal scorepunten voor een vraag is. Andere scorepunten die geen gehele getallen zijn, of een score minder dan 0 zijn niet geoorloofd.
- 3 Scorepunten worden toegekend met inachtneming van de volgende regels:
 - 3.1 indien een vraag volledig juist is beantwoord, wordt het maximaal te behalen aantal scorepunten toegekend;
 - 3.2 indien een vraag gedeeltelijk juist is beantwoord, wordt een deel van de te behalen scorepunten toegekend in overeenstemming met het beoordelingsmodel;
 - 3.3 indien een antwoord op een open vraag niet in het beoordelingsmodel voorkomt en dit antwoord op grond van aantoonbare, vakinhoudelijke argumenten als juist of gedeeltelijk juist aangemerkt kan worden, moeten scorepunten worden toegekend naar analogie of in de geest van het beoordelingsmodel;
 - 3.4 indien slechts één voorbeeld, reden, uitwerking, citaat of andersoortig antwoord gevraagd wordt, wordt uitsluitend het eerstgegeven antwoord beoordeeld;
 - 3.5 indien meer dan één voorbeeld, reden, uitwerking, citaat of andersoortig antwoord gevraagd wordt, worden uitsluitend de eerstgegeven antwoorden beoordeeld, tot maximaal het gevraagde aantal;
 - 3.6 indien in een antwoord een gevraagde verklaring of uitleg of afleiding of berekening ontbreekt dan wel foutief is, worden 0 scorepunten toegekend tenzij in het beoordelingsmodel anders is aangegeven;

- 3.7 indien in het beoordelingsmodel verschillende mogelijkheden zijn opgenomen, gescheiden door het teken /, gelden deze mogelijkheden als verschillende formuleringen van hetzelfde antwoord of onderdeel van dat antwoord;
- 3.8 indien in het beoordelingsmodel een gedeelte van het antwoord tussen haakjes staat, behoeft dit gedeelte niet in het antwoord van de kandidaat voor te komen;
- 3.9 indien een kandidaat op grond van een algemeen geldende woordbetekenis, zoals bijvoorbeeld vermeld in een woordenboek, een antwoord geeft dat vakinhoudelijk onjuist is, worden aan dat antwoord geen scorepunten toegekend, of tenminste niet de scorepunten die met de vakinhoudelijke onjuistheid gemoeid zijn.
- 4 Het juiste antwoord op een meerkeuzevraag is de hoofdletter die behoort bij de juiste keuzemogelijkheid. Als het antwoord op een andere manier is gegeven, maar onomstotelijk vaststaat dat het juist is, dan moet dit antwoord ook goed gerekend worden. Voor het juiste antwoord op een meerkeuzevraag wordt het in het beoordelingsmodel vermelde aantal scorepunten toegekend. Voor elk ander antwoord worden geen scorepunten toegekend. Indien meer dan één antwoord gegeven is, worden eveneens geen scorepunten toegekend.
- 5 Een fout mag in de uitwerking van een vraag maar één keer worden aangerekend, tenzij daardoor de vraag aanzienlijk vereenvoudigd wordt en/of tenzij in het beoordelingsmodel anders is vermeld.
- 6 Een zelfde fout in de beantwoording van verschillende vragen moet steeds opnieuw worden aangerekend, tenzij in het beoordelingsmodel anders is vermeld.
- 7 Indien de examinerator of de gecommiteerde meent dat in een examen of in het beoordelingsmodel bij dat examen een fout of onvolkomenheid zit, beoordeelt hij het werk van de kandidaten alsof examen en beoordelingsmodel juist zijn. Hij kan de fout of onvolkomenheid mededelen aan het College voor Toetsen en Examens. Het is niet toegestaan zelfstandig af te wijken van het beoordelingsmodel. Met een eventuele fout wordt bij de definitieve normering van het examen rekening gehouden.
- 8 Scorepunten worden toegekend op grond van het door de kandidaat gegeven antwoord op iedere vraag. Er worden geen scorepunten vooraf gegeven.
- 9 Het cijfer voor het centraal examen wordt als volgt verkregen.
Eerste en tweede corrector stellen de score voor iedere kandidaat vast. Deze score wordt meegedeeld aan de directeur.
De directeur stelt het cijfer voor het centraal examen vast op basis van de regels voor omzetting van score naar cijfer.
- NB1 *T.a.v. de status van het correctievoorschrift:*
Het College voor Toetsen en Examens heeft de correctievoorschriften bij regeling vastgesteld. Het correctievoorschrift is een zogeheten algemeen verbindend voorschrift en valt onder wet- en regelgeving die van overheidswege wordt verstrekt. De corrector mag dus niet afwijken van het correctievoorschrift.

NB2 *T.a.v. het verkeer tussen examiner en gecommiteerde (eerste en tweede corrector):*
Het aangeven van de onvolkomenheden op het werk en/of het noteren van de behaalde scores bij de vraag is toegestaan, maar niet verplicht. Evenmin is er een standaardformulier voorgeschreven voor de vermelding van de scores van de kandidaten. Het vermelden van het schoolexamencijfer is toegestaan, maar niet verplicht. Binnen de ruimte die de regelgeving biedt, kunnen scholen afzonderlijk of in gezamenlijk overleg keuzes maken.

NB3 *T.a.v. aanvullingen op het correctievoorschrift:*

Er zijn twee redenen voor een aanvulling op het correctievoorschrift: verduidelijking en een fout.

Verduidelijking

Het correctievoorschrift is vóór de afname opgesteld. Na de afname blijkt pas welke antwoorden kandidaten geven. Vragen en reacties die via het Examenloket bij de Toets- en Examenlijn binnenkomen, kunnen duidelijk maken dat het correctievoorschrift niet voldoende recht doet aan door kandidaten gegeven antwoorden. Een aanvulling op het correctievoorschrift kan dan alsnog duidelijkheid bieden.

Een fout

Als het College voor Toetsen en Examens vaststelt dat een centraal examen een fout bevat, kan het besluiten tot een aanvulling op het correctievoorschrift.

Een aanvulling op het correctievoorschrift wordt door middel van een mailing vanuit Examenblad.nl bekendgemaakt. Een aanvulling op het correctievoorschrift wordt zo spoedig mogelijk verstuurd aan de examensecretarissen.

Soms komt een onvolkomenheid pas geruime tijd na de afname aan het licht. In die gevallen vermeldt de aanvulling:

- Als het werk al naar de tweede corrector is gezonden, past de tweede corrector deze aanvulling op het correctievoorschrift toe.
en/of
- Als de aanvulling niet is verwerkt in de naar Cito gezonden Wolf-scores, voert Cito dezelfde wijziging door die de correctoren op de verzamelstaat doorvoeren.

Dit laatste gebeurt alleen als de aanvulling luidt dat voor een vraag alle scorepunten moeten worden toegekend.

Als een onvolkomenheid op een dusdanig laat tijdstip geconstateerd wordt dat een aanvulling op het correctievoorschrift ook voor de tweede corrector te laat komt, houdt het College voor Toetsen en Examens bij de vaststelling van de N-term rekening met de onvolkomenheid.

3 Vakspecifieke regels

Vakspecifieke regels voor de beoordeling

Vanaf examenjaar 2016 wordt in de centrale examens Nederlands havo en vwo als gevolg van het besluit van de toenmalige staatssecretaris de correctheid van het taalgebruik getoetst bij alle antwoorden op open vragen. Voor de beoordeling gelden de volgende vakspecifieke regels:

- 1 De correctheid van het taalgebruik wordt getoetst bij alle antwoorden van de kandidaat op open vragen.
 - Onder incorrect taalgebruik moet worden verstaan: spelfouten (inclusief fouten in de werkwoordspelling) en fouten in de zinsbouw (inclusief verkeerde woordvolgordes en congruentiefouten).
 - Bij open vragen die geen antwoord in een of meerdere volledige zinnen vereisen, wordt alleen de juistheid van de spelling van het antwoord beoordeeld en niet de grammaticaliteit van het antwoord. De reikwijdte van vakspecifieke regel 1 wordt hiermee beperkt.
 - Bij de beoordeling van de spelling dient uitgegaan te worden van de schrijfwijze volgens de *Leidraad bij de Woordenlijst Nederlandse Taal* (het *Groene Boekje*).
 - Zelfstandig gebruik van bijzinnen (als in: "Omdat ...") dient niet fout te worden gerekend.
 - Voor incorrect taalgebruik worden maximaal vier scorepunten in mindering gebracht. Hierbij dient de volgende aftrekregeling te worden gehanteerd:

0 fouten	0
1 fout of 2 fouten	1
3 of 4 fouten	2
5 of 6 fouten	3
7 of meer fouten	4

Deze aftrekregeling geldt onverkort voor alle kandidaten.
 - In afwijking van Algemene regel 5 geldt voor incorrect taalgebruik dat elke fout binnen een antwoord op een vraag wel afzonderlijk dient te worden aangerekend.
 - De fouten voor incorrect taalgebruik dienen los van de inhoudelijke beoordeling te worden geregistreerd en de daarbij behorende aftrekpunten dienen bij de laatste beoordelingscomponent uit het correctievoorschrift te worden genoteerd.
- 2 Het is kandidaten niet toegestaan telegramstijl te gebruiken bij vragen waarbij in volledige zinnen moet worden geantwoord. Voor een antwoord dat geheel in telegramstijl is weergegeven, dienen geen scorepunten te worden toegekend.
- 3 Voor alle open vragen met een maximumaantal woorden geldt: indien kandidaten een vraag herhalen alvorens zij tot een antwoord komen, worden de woorden tot aan het eigenlijke antwoord (conform het beoordelingsmodel) niet meegeteld.
- 4 Wanneer een antwoord op een open vraag het maximumaantal woorden overschrijdt, worden alleen de woorden van het antwoord tot het toegestane maximum in de beoordeling betrokken met inachtneming van vakspecifieke regel 3. Spel- en taalfouten in de overschrijding van het maximumaantal woorden tellen dus niet mee.

4 Beoordelingsmodel

Vraag	Antwoord	Scores
-------	----------	--------

Aan het juiste antwoord op een meerkeuzevraag die betrekking heeft op de hoofdgedachte van de tekst worden 2 scorepunten toegekend.

Aan het juiste antwoord op de overige meerkeuzevragen wordt 1 scorepunt toegekend.

Tekst 1 De Malediven verdwijnen, maar onze consumptiedrift niet

1 A 1

2 **maximumscore 2**

De kern van een goed antwoord is:

- 1: (Ook al) kennen de Malediven een robuust ecosysteem / is tot dusverre een concrete ramp uitgebleven / zijn de Malediven niet geheel (onder de zeespiegel) verdwenen 1
- 2: (dat) klimaatverandering een gevaar is / de voorspellingen uit de jaren tachtig uitkomen / het verdwijnen van de (gehele) Malediven onvermijdelijk is 1

Beoordeel de spelling.

3 **maximumscore 2**

De kern van een goed antwoord is:

- De Malediven zijn economisch afhankelijk van (het kapitalistisch) toerisme 1
- Dat zorgt (uiteindelijk) voor de ondergang van de Malediven 1

of

- De Malediven zijn economisch afhankelijk van 1
- juist datgene wat het land op den duur de das om zal doen 1

of

- Niet naar de Malediven gaan leidt tot een economische ramp 1
- Wel naar de Malediven gaan leidt tot een ecologische ramp 1

of

- De kortetermijnbelangen (van de Malediven) zijn strijdig met 1
- de langetermijnbelangen 1

Maximumlengte van het antwoord: 40 woorden.

Beoordeel de spelling en grammatica.

Vraag	Antwoord	Scores
4	<p>maximumscore 1</p> <p>De kern van een goed antwoord is: De <i>Lonely Planet</i> wil juist het paradijselijke van de Malediven / een bestemming laten zien. / wil juist toeristen ertoe aanzetten de Malediven / een bestemming te bezoeken.</p> <p><i>Beoordeel de spelling en grammatica.</i></p>	
5	<p>maximumscore 1</p> <p>De kern van een goed antwoord is: Er is/lijkt vanuit het kapitalisme geen alternatief / geen andere realiteit mogelijk. / Het kapitalisme beperkt onze verbeelding. / Dat (verdwijnen van de Malediven) is reëler dan het einde van het kapitalisme.</p> <p>Niet goed: Dat komt door de logica van de vrije markt. / Dat komt door <i>capitalist realism</i>.</p> <p><i>Maximumlengte van het antwoord: 30 woorden.</i> <i>Beoordeel de spelling en grammatica.</i></p>	
6	<p>maximumscore 2</p> <p>De kern van een goed antwoord is:</p> <ul style="list-style-type: none"> • het kapitalistische model 1 • een ander (economisch) model / een situatie waarin het kapitalisme (in zijn huidige vorm) niet meer bestaat 1 <p><i>Beoordeel de spelling.</i></p>	
7	D	1
8	B	2

Tekst 2 Reizen is het nieuwe roken? Niet meer reizen is misschien wel schadelijker

9 maximumscore 3

De kern van een goed antwoord is:

- (argument) 1: Er wordt al veel gedaan aan (compensatie van) de CO₂-uitstoot (van reizen) / De CO₂-uitstoot (van reizen) kan gecompenseerd worden (alinea 3) 1
- (argument) 2: Vliegen heeft ook positieve sociale/economische gevolgen (die net zo belangrijk zijn) / De sociale impact van reizen zou in de discussie net zo zwaar moeten wegen (als CO₂) (alinea 4 en 5) 1
- (argument) 3: Duurzame/Technologische innovatie is dichterbij dan we denken / (Er is wél een alternatief, want) we kunnen onze bestaande reisconcepten verduurzamen / op een betrokken/verantwoorde manier gaan reizen (alinea 6 en 7) 1

Beoordeel de spelling en grammatica.

10 maximumscore 2

De kern van een goed antwoord is:

- (standpunt) 1: Helemaal niet meer vliegen is niet verstandig 1
- (argument) 2: Vliegen heeft belangrijke positieve (sociale/economische) gevolgen 1

Beoordeel de spelling en grammatica.

11 maximumscore 2

De kern van een goed antwoord is:

- (hoofdargument) 1: Door de (exponentiële) technologische groei is veel mogelijk / De technologische groei zal ons mogelijkheden bieden die we ons nu nog niet kunnen voorstellen 1
- (subargument) 2: Vroeger hadden we ook nooit vermoed dat er nu zoveel elektrische auto's zouden rondrijden / In de toekomst kunnen we mogelijk elektrisch vliegen 1

Beoordeel de spelling en grammatica.

12 maximumscore 1

De kern van een goed antwoord is:

Het aandeel elektrische auto's is (procentueel gezien nog steeds) erg klein.

Beoordeel de spelling.

Vraag	Antwoord	Scores
-------	----------	--------

13 maximumscore 1

De kern van een goed antwoord is:
 door (als reiziger) contact te zoeken met andere culturen / door te kiezen voor reizen/activiteiten die de lokale bevolking ten goede komen / door bestaande reisconcepten te verduurzamen

Beoordeel de spelling.

14 maximumscore 2

De kern van een goed antwoord is:

- 1: (dat) CO₂/reizen schadelijk is / CO₂ terecht een hot topic is / het goed is dat de bewustwording van (de) CO₂(-impact) groeit 1
- 2: (dat) het beter zou zijn voor het klimaat om helemaal niet meer te vliegen 1

Opmerking

De twee antwoorden mogen in omgekeerde volgorde worden genoemd.

Beoordeel de spelling.

15 maximumscore 1

2, 4

- indien twee elementen juist benoemd 1
- indien minder dan twee elementen juist benoemd 0

16 maximumscore 1

De kern van een goed antwoord is:

De auteur kan worden gezien als belanghebbend/partijdig / als onvoldoende objectief/geloofwaardig, omdat deze oprichter van een reisbureau is.

Opmerking

Het scorepunt kan alleen worden toegekend indien het antwoord zowel een correcte typering van de betrouwbaarheid van de auteur als het correcte argument hierbij bevat.

Maximumlengte van het antwoord: 25 woorden.

Beoordeel de spelling en grammatica.

17 maximumscore 1

“Reizen en contact met andere culturen zorgen voor meer onderling begrip.” (regels 63-65)

Beoordeel de spelling.

Overkoepelende vragen bij tekst 1 en tekst 2

18 maximumscore 1

De kern van een goed antwoord is:

De positieve sociale gevolgen van vliegen/reizen wegen niet op tegen de nadelen ervan. / (Landen als) de Malediven verdwijnen door (de gevolgen van) het vliegen. / De lokale bevolking van de Malediven profiteert nauwelijks van het vliegtoeerisme. / De welvaart door het vliegtoeerisme komt niet bij de eilandbewoners terecht.

Beoordeel de spelling en grammatica.

19 maximumscore 1

De kern van een goed antwoord is:

Vliegen/reizen zorgt ervoor dat de bewoners van de Malediven (op de korte termijn) kunnen voortbestaan / inkomsten hebben.

Ook goed:

Capitalist realism zorgt ervoor dat niet vliegen/reizen als niet realistisch wordt beschouwd.

Beoordeel de spelling en grammatica.

20 maximumscore 2

De kern van een goed antwoord is:

- Volgens tekst 1 heeft ecotoerisme nauwelijks effect / is ecotoerisme een druppel op de gloeiende plaat 1
- Volgens tekst 2 is ecotoerisme een oplossing / de toekomst 1

Maximumlengte van het antwoord: 30 woorden.

Beoordeel de spelling en grammatica.

Vraag	Antwoord	Scores
-------	----------	--------

Tekst 3 Internationale ervaring bevordert creativiteit op het werk

21	C		1
22	maximumscore 2	Deze vraag is vervallen. Bij deze vraag moeten altijd 2 scorepunten worden toegekend, ongeacht of er wel of geen antwoord gegeven is, en ongeacht het gegeven antwoord.	
23	C		1
24	maximumscore 2	<ul style="list-style-type: none"> • “(Ook dat kon in deze studies) systematisch worden vastgesteld(, door een ... internationale ervaring.)” (regels 108-113) • “Een serie van acht studies (liet zien ... flexibiliteit vertoonden.)” (regels 139-143) <p><i>Beoordeel de spelling.</i></p>	1 1
25	maximumscore 3	<p>1 moreel</p> <p>2 cognitief</p> <p>3 cognitief</p> <p>4 cognitief</p> <p>5 cognitief</p> <p>6 moreel</p> <p>7 moreel</p> <p>indien zeven elementen juist benoemd</p> <p>indien zes elementen juist benoemd</p> <p>indien vijf elementen juist benoemd</p> <p>indien minder dan vijf elementen juist benoemd</p>	3 2 1 0

Vraag	Antwoord	Scores
26	<p>maximumscore 2</p> <p>De kern van een goed antwoord is:</p> <ul style="list-style-type: none"> • Werknemers zouden zich moeten verdiepen in een andere manier van denken / zouden langere tijd moeten verblijven in een andere cultuur / in een ander land • Werkgevers zouden mensen moeten aannemen met ervaring in een andere cultuur / zouden werknemers moeten stimuleren om voor langere tijd naar een ander land te gaan / zouden de waarde moeten inzien van biculturele werknemers <p><i>Beoordeel de spelling.</i></p>	<p>1</p> <p>1</p>
27	<p>maximumscore 1</p> <p>De kern van een goed antwoord is: Het onderzoek legt het onderliggende mechanisme bloot (tussen internationale ervaring en de creativiteit op het werk).</p> <p>Ook goed: Het onderzoek stelt vast welke internationale ervaring waardevol is (voor creativiteit) op het werk.</p> <p><i>Maximumlengte van het antwoord: 20 woorden. Beoordeel de spelling en grammatica.</i></p>	
28	<p>maximumscore 2</p> <p>De kern van een goed antwoord is:</p> <ul style="list-style-type: none"> • Volgens de tekst gaat het erom je (langere tijd) te verdiepen in een ander land / andere cultuur • Dit leidt (namelijk) tot cognitieve flexibiliteit / tot creativiteit/empathie <p>of</p> <ul style="list-style-type: none"> • Volgens de tekst kun je beter niet (in korte tijd) kennismaken met meerdere landen/culturen • Dit leidt (namelijk) tot morele flexibiliteit / tot oneerlijk/onbetrouwbaar gedrag <p><i>Maximumlengte van het antwoord: 25 woorden. Beoordeel de spelling en grammatica.</i></p>	<p>1</p> <p>1</p> <p>1</p> <p>1</p>
29	B	2
30	C	1

Tekst 4 De selfie-rage getuigt van een grote honger om gezien te worden

31 maximumscore 1

De kern van een goed antwoord is:
een gebrek aan (echt) contact

Niet goed:
niet (echt) gezien worden

Beoordeel de spelling.

32 maximumscore 1

De kern van een goed antwoord is:
(als deel uitmaken van) een gemeenschap / de mensheid / een
gezamenlijke herinnering / een (groter) 'verhaal' / (als) een vorm van
menselijk contact

Beoordeel de spelling.

33 D

1

34 maximumscore 1

De kern van een goed antwoord is:
Je krijgt er (uiteindelijk) geen aandacht mee. / Je neemt er de oorzaak van
het 'niet aanwezig zijn' niet mee weg. / Deze poging tot 'aanwezigheid'
moet wel mislukken.

Maximumlengte van het antwoord: 30 woorden.

Beoordeel de spelling en grammatica.

35 maximumscore 5

- 1 wel
- 2 niet
- 3 niet
- 4 wel
- 5 niet

per juist benoemd element

1

Vraag	Antwoord	Scores
-------	----------	--------

36 maximumscore 2

De kern van een goed antwoord is:

- (Het gebruik van deze woorden geeft aan:) mensen willen graag de aandacht (van machtigen) 1
- Mensen krijgen deze aandacht (echter) doorgaans niet / krijgen deze aandacht (echter) alleen als ze een gevaar vormen 1

of

- (Het gebruik van de woorden 'alleen maar' geeft aan:) mensen krijgen doorgaans geen aandacht (van machtigen) (behalve als ze een gevaar vormen) 1
- (Het gebruik van het woord 'helaas' geeft aan:) mensen vinden dat jammer 1

Maximumlengte van het antwoord: 40 woorden.

Beoordeel de spelling en grammatica.

37 maximumscore 2

De kern van een goed antwoord is:

We hebben te weinig contact met elkaar. / We zouden elkaar meer aandacht moeten geven. / Mensen maken geen echt contact met elkaar.

Opmerking

Er is bij deze opgave geen deelscore mogelijk.

Beoordeel de spelling en grammatica.

Incorrect taalgebruik

38 Regeling met betrekking tot incorrect taalgebruik in de antwoorden op open vragen

Voor incorrect taalgebruik worden maximaal vier scorepunten in mindering gebracht. Hierbij dient de volgende aftrekregeling te worden gehanteerd:

0 fouten	0
1 fout of 2 fouten	1
3 of 4 fouten	2
5 of 6 fouten	3
7 of meer fouten	4

Zie Vakspecifieke regel 1 voor exacte aanwijzingen omtrent aftrek.

5 Aanleveren scores

Verwerk de scores van de alfabetisch eerste vijf kandidaten per examinator in de applicatie Wolf. Cito gebruikt deze gegevens voor de analyse van de examens. Om de gegevens voor dit doel met Cito uit te wisselen dient u ze uiterlijk op 1 juni te accorderen.

Ook na 1 juni kunt u nog tot en met 13 juni gegevens voor Cito accorderen. Deze gegevens worden niet meer meegenomen in de hierboven genoemde analyses, maar worden wel meegenomen bij het genereren van de groepsrapportage.

Na accordering voor Cito kunt u in Wolf de gegevens nog wijzigen om ze vervolgens vrij te geven voor het overleg met de externe corrector. Deze optie is relevant als u Wolf ook gebruikt voor uitwisseling van de gegevens met de externe corrector.

tweede tijdvak

Ook in het tweede tijdvak wordt de normering mede gebaseerd op door kandidaten behaalde scores. Wissel te zijner tijd ook voor al uw tweede-tijdvak-kandidaten de scores uit met Cito via Wolf. Dit geldt **niet** voor de aangewezen vakken.

6 Bronvermeldingen

bron 1	Arnout le Clercq, HP/De Tijd, 25 januari 2019
bron 2	Marius Appelman, de Volkskrant, 11 januari 2019
bron 3	Naomi Ellemers, Het Financieele Dagblad, 15 augustus 2019
bron 4	Marjan Slob, de Volkskrant, 16 december 2018
tabel vraag 12	ACEA (Europese Associatie van Autofabrikanten), 'Vehicles in use, 2019'. Geraadpleegd via www.acea.auto
tekstfragment 1	Ilja Leonard Pfeijffer, <i>Grand Hotel Europa</i> . Amsterdam: Arbeiderspers.